

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Borgmesterens Afdeling
Dato 29. januar 2024

Budgetprocedure for budget 2025

1. Resume

Indstillingen beskriver budgetlægningen for Budget 2025. Budgetproceduren skal sikre en proces, hvor byrådet arbejder sammen om at løse de største strategiske udfordringer indenfor stramme økonomiske rammer.

Nye fokuspunkter i dette års procedure er:

- I foråret 2024 gennemføres politiske forhandlinger om Klimahandlingsplan og Grøn Mobilitetsplan.
- Ny politisk aftale om udsatte bydele.
- Der er behov for udbygning af beredskabet i Aarhus Kommune i Østjyllands Brandvæsen.
- Der udarbejdes et anlægseftersyn.
- Anlægsbufferen udmøntes for 2027 og 2028.
- Analyser der bestilles i et budgetforlig, vil blive set ind i et toårigt analyseperspektiv.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Byrådet godkender budgetproceduren og vedlagte tidsplan for Budget 2025.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Indstillingen beskriver retningslinjerne for udarbejdelsen og behandlingen af budgettet for 2025. Budgetproceduren har til formål at understøtte den økonomiske styring i kommunen samt sikre rum til politiske prioriteringer i budgetforhandlingerne.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Med denne indstilling tilstræbes en åben budgetproces, hvor byrådet løbende inddrages i budgetlægningen. Hertil kommer, at Aarhuskompasset er afsæt for budgetarbejdet, når der sættes politisk retning med styrket fokus på værdien for borgere og samfund.

5. Hvad, hvem og hvordan?

5.1: Det økonomiske udgangspunkt

Aarhus Kommune har grundlæggende en sund og stabil budgetsituation. Der er dog forsat pres på en række lokale og nationale dagsordener herunder; rekruttering, demografi, sundhed, det specialiserede socialområde og klima.

Udmeldingerne fra såvel regeringen som KL er, at til trods for, at regeringens 2030-plan indeholder et øget råderum på de statslige finanser, så vil det blive prioriteret til forsvar og sundhed. Kommunerne skal derfor forvente stramme økonomiaftaler i de kommende år. Der forventes der kun et meget begrænset løft til kernevelværd og nye tiltag.

Det forventes, at Regeringen frem mod økonomiaftalen om kommunernes økonomi for 2025 vil fremlægge en række politiske udspil og lovforslag, der vil påvirke økonomiforhandlingerne og dermed også budgetprocessen i Aarhus Kommune. De forventede udspil handler bl.a. om strukturer på sundhedsområdet, fremtidens jobcentre, anbefalinger om organisering af den kollektive trafik, organisering på ældreområdet mv. Hvordan det vil påvirke budgetprocessen, er fortsat usikkert.

Samlet set forventes et begrænset råderum i den kommunale budgetlægning i de kommende år. Derfor er udgangspunktet for budgetlægningen for budget 2025-2028, at der er behov for at være tilbageholdende med at beslutte nye større driftsudgifter.

Uafhængigt af om der i budgetlægningen er et råderum eller ej, skal det ses i sammenhæng med, at der jf. tidligere budgetter og andre politiske aftaler, forventeligt

være behov for politisk stillingtagen – og evt. finansiering – i budget 2025-2028 vedrørende:

- Grøn mobilitetsplan
- Klimahandlingsplan
- Udsatte bydele
- Fase 2 i udviklingen af Østjyllands Brandvæsen

5.2: Klimahandlingsplan

Der skal i 2024 vedtages en ny klimaplan og klimastrategi for Aarhus Kommune for 2025-2030. Rammerne for klimaplanen er fortsat ambitiøse og skal sikre, at målsætningen om klimaneutralitet i 2030 indfries. Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling fremlægger i starten af 2024 forslag til proces for politiske forhandlinger om klima. Forhandlingerne forventes gennemført inden sommerferien. Eventuelle udgifter vil skulle prioriteres i budgetforhandlingerne.

5.3: Grøn mobilitetsplan

Den grønne mobilitetsplan udgør en væsentlig del af klimastrategien, og rammerne for mobilitetsplanen skal derfor være koordineret hermed. I samarbejde med Borgmesterens Afdeling fremlægger Teknik og Miljø i starten af 2024 et forslag til proces for politiske forhandlinger om en grøn mobilitetsplan. Forhandlingerne om mobilitetsplanen forventes gennemført inden sommerferien. Eventuelle merudgifter vil skulle prioriteres i budgetforhandlingerne.

I den grønne mobilitetsplan skal der ske en prioritering af Investeringsplanens reservede anlægsmidler til kollektiv trafik, vej- og cykelinfrastruktur samt kombinationsrejseanlæg, mobilitets- og fredeliggørelsestiltag.

5.4: Udsatte boligområder

Aarhus Kommune har gennem en lang årrække arbejdet med at omdanne udsatte boligområder til attraktive bydele. Den 23. januar 2024 blev der indgået en politisk aftale om udsatte boligområder. Aftalen er at betragte som et budgetforslag fra forligspartierne til budgetlægningen i forbindelse med budget 2025, og byrådets partier vil således have mulighed for at prioritere hele eller dele af

elementerne fra den nye politiske aftale i budgetforhandlingerne.

5.5: Østjyllands Brandvæsen

Af budgetforliget for budget 2024 fremgik det, at de næste faser for udviklingsplanen for Østjyllands Brandvæsen skal drøftes politisk i 2024. Det fremgår desuden af budgetaftalen, at der skal findes et nyt forslag til finansiering, da den anvendte finansieringsmodel ikke fortsætter. Teknik og Miljø fremsender til afdelingernes budget et oplæg om udviklingsplanens fase 2 og 3. Oplægget vil indgå i de politiske drøftelser. Der er behov for stillingtagen til fase 2, mens der kan vælges at træffe beslutning om fase 3.

5.6: Anlægseftersyn på anlæg

Af budgetforliget for budget 2024 fremgår det, at Borgmesterens Afdeling i samarbejde med magistratsafdelingerne fremlægger bud på, hvordan der kan opnås permanent balance mellem anlægsudgifter og forudsatte anlægsindtægter. I budget 2025 skal der foreligge et grundlag for en prioritering af de samlede anlægsinvesteringer, som forelægges forligskredsen bag anlægsinvesteringsplanen. I budget 2024 blev anlægsindtægterne nedskrevet med 280 mio. kr. som følge af lavere grundsalg.

Der igangsættes i løbet af foråret et anlægseftersyn af Borgmesterens Afdeling med inddragelse af Teknik og Miljø, som vil indeholde følgende elementer:

- Anlægsindtægtsforudsætninger revurderes.
- Gennemgang af alle byrådsgodkendte projekter mhp. at vurdere fremadrettede behov.
- Der foretages en demografisk genbudgettering, hvor det afdækkes hvilken betydning den seneste befolkningsprognose har for de anlægsinvesteringer.
- Analyse af øvrige poster i den 10-årige investeringsplan (2025-2034), der ikke er knyttet op på demografi, med henblik på fornyet politisk stillingtagen.

- KB-bevillinger afdækkes med henblik på at vurdere niveauet bl.a. set i lyset af de overførsler (opsparing), der foretages på de enkelte KB'er.

Resultatet af anlægseftersynes opsummeres i et notat, som tilgår forligskredsen i maj. Den samlede analyse vil indgå som et bilag til afdelingerne budget.

Anlægseftersynet vil danne udgangspunkt for en temadrøftelse i Magistraten den 10. juni samtidig med, at Magistraten behandler indstillingen om Afdelingernes budget 2025.

5.7: Anlægsreduktioner

Sideløbende med anlægseftersynet er der behov for, at de budgetlagte anlægsudgifter i budgetperioden svarer til anlægsrammen, så der undgås sanktioner for overskridelser.

Borgmesterens Afdeling vil i samarbejde med Teknik og Miljø fremlægge et forslag til forskydninger på anlægsområderne, der sikrer, at anlægsbudgettet svarer til den forventede anlægsramme alle fire budgetår (ca. 1,4 mia. kr.).

5.8: Partiernes budgetforslag

I budgetlægningen for budget 2025 fastholdes det, at det er partierne, der fremsender budgetforslag, som ønskes prioriteret i budgetforhandlingerne.

Som i de seneste år er forventningen, at der vil være et begrænset råderum til at løse politiske ønsker i budgetforhandlinger. Som følge heraf samt set i lyset af de betydelige administrative ressourcer det kræver at belyse mange forslag, samt at der samtidigt gennemføres administrative besparelser, opfordres der til, at antallet af budgetforslag begrænses, og ses i relation til hvad, der er realistisk at få gennemført. Der henstilles endvidere til, at der fokuseres på de udfordringer, som magistratsafdelingerne præsenterer i deres følgeskrivelser til afdelingernes budget.

Der gøres opmærksom på, at det er muligt at genfremsende de budgetforslag fra tidligere år, som ikke har nydt fremme.

Set i lyset af forventningerne om en stram økonomi skal der i budgetforslagene peges på konkret finansiering af forslagene inden for rammerne af den økonomiske politik. Partierne vil have mulighed for at få administrativ hjælp fra Borgmesterens Afdeling (Budget og Planlægning) til at udarbejde og kvalitetssikre finansieringsforslag.

Fristen for fremsendelse af partiernes budgetforslag og prioriteringer er søndag den 4. august 2024. Processen er nærmere beskrevet i bilag 2.

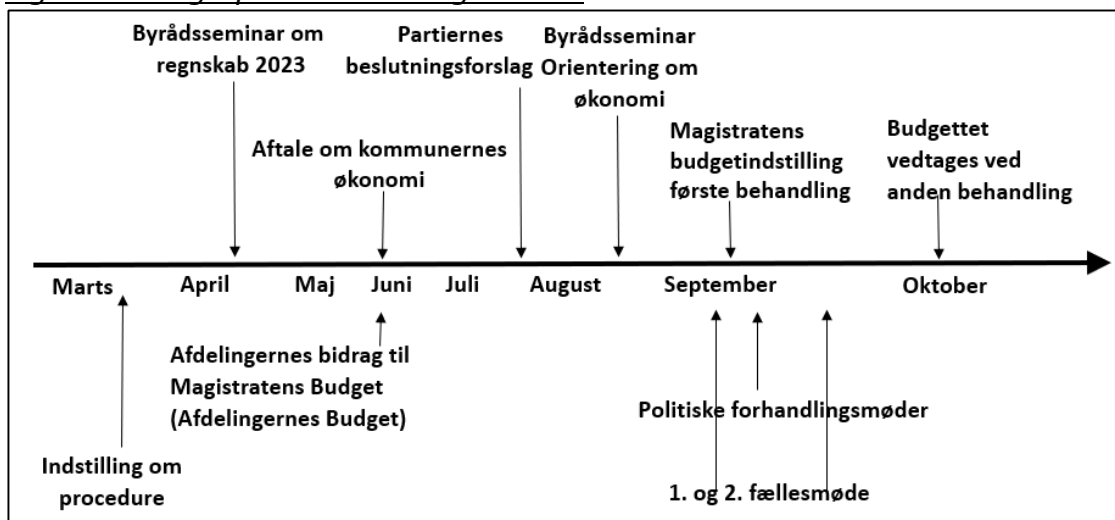
5.9: Analyser

I budgetforliget for 2024-2027 blev der igangsat historisk mange analyser. I 2025 vil der fortsat kunne igangsættes analyser rettet mod de områder i kommunen, som oplever strukturelle problemer herunder økonomisk opdrift. Der opfordres til at analyserne - af hensyn til de tilgængelige ressourcer samt de administrative besparelser - bliver tænkt ind i et toårigt analyseperspektiv, og ses i sammenhæng med de 64 analyser, opgaver og hensigtserklæringer, der blev bestilt i budgetforliget for budget 2024.

5.10: Proces

Forløbet af budgetprocessen vil i oversigtsform se ud som i figur 1.

Figur 1: Budgetprocessen Budget 2025

Ved Magistratens behandling af afdelingernes bidrag til Magistratens budget den 10. juni, vil Magistraten drøfte indholdet af afdelingernes budget, herunder de budgetudfordringer, der er beskrevet i følgeskrivelserne.

En detaljeret tidsplan for budgetlægningen fremgår af bilag 1. En mere detaljeret gennemgang af forudsætningerne for forløbet af budgetlægningen fremgår af bilag 2 og en oversigt over tidligere besluttede omprioriteringer og besparelser fremgår af bilag 3.

6. Hvilke ressourcer kræves?

6.1: Udmøntning af penge fra anlægsplanen

I den 11-årige anlægsplan, som løber fra 2024 til 2034, er der afsat en buffer, som skal imødekomme de behov for investeringer, der løbende vil komme hen over den 11-årige periode. I bufferen er der ikke-disponerede midler på 63,7 mio. kr. årligt fra 2027 og frem. Bufferen udmøntes sædvanligvis for 2 år ad gangen.

Anlægsbufferen på 63,7 mio. kr. i hhv. 2027 og 2028 udmøntes ved, at Aarhus Ejendomme samt magistratsafdelingerne (efter koordination med Aarhus Ejendomme) kan fremsende forslag til bufferen til Borgmesterens Afdeling primo maj 2024. Forslagene fra

den enkelte afdeling må ikke overstige det samlede afsatte beløb i puljen.

Forslagene vil blive vedlagt magistratens budgetforslag. Prioriteringen af forslagene vil ske i forbindelse med de politiske forhandlinger om budget 2025. I bufferen er der ikke afsat penge til afledte driftsomkostninger. Disse kan skrives ind i følgeskrivelsen til afdelingernes budget.

6.2: Fællesbidrag

Da der er behov for at kunne foretage omprioriteringer i de årlige budgetter, er det i den økonomiske politik fastlagt, at der gennemføres et fællesbidrag på 0,375 % årligt. Magistratsafdelingernes fællesbidrag fremgår af bilag 3, som også indeholder en oversigt over tidligere besparelser og omprioriteringer, som er under fortsat indfasning.

Jf. den økonomiske politik forudsættes fællesbidraget håndteret indenfor de decentraliserede rammer, og uden at byrådet skal forholde sig til konkrete reduktionsforslag, hvis den decentraliserede økonomi ellers er i balance.

6.3: Administrative besparelser

I budget 2024 blev det besluttet at gennemføre administrative besparelser på 50 mio. kr. i 2024 stigende til 100 mio. kr. i 2027 og stigende til 150 mio. kr. i 2030. I budgetforliget blev direktørgruppens katalog med forslag til de første 50 mio. kr. i administrativ besparelse vedtaget. Frem mod 2030 skal der udmøntes yderligere 100 mio. kr. i alt, dvs. 16,7 mio. kr. årligt i administrative besparelser.

Et oplæg til administrative spareforslag vil indgå som en del af Magistratens budgetforslag for 2025.

7. Hvordan følges der op?

Der følges op på økonomien i budget 2025 i såvel, de forventede regnskaber for juni og september samt det endelige Regnskab for 2025.

I årsberetningen for 2025 vil der blive beskrevet en samlet vurdering af resultaterne, dels for den enkelte afdeling, dels tværgående for Aarhusmålene.

I forhold til de bindende klimamål, som byrådet har vedtaget, vil der blive fulgt op som beskrevet i bilag 2.

Jacob Bundsgaard

/

Martin Østergaard Christensen

Bilag

Bilag 1: Tidsplan for budget 2025-2028

Bilag 2: Forløbet af og forudsætningerne for budgetlægningen for budget 2025-2028

Bilag 3: Fordeling af rammereduktioner som følge af Fællesbidraget samt oversigt over tidligere besparelser og omprioriteringer

Bilag 4: Udvalgenes arbejde med at sætte politisk retning i budgettet

Tidligere beslutninger

Vedtagelse af Budgetforlig 2024-2027 Aarhus, den 22. september 2023; Byrådsmødet d. 11.10.2023, punkt 2

Sagsnummer: EMN-2023-014503

Antal tegn: 12.278

Økonomi

Sagsbehandler: Troels Rottbøll

Tlf.: 89 40 21 43

E-post: tr@aarhus.dk